

A KORAGYERMEKKORI NEVELŐ-KÉPZÉS ILLETVE TANÍTÓKÉPZÉS VÁLTOZÁSAINAK SAJÁTOS SÁGAI ROMÁNIÁBAN

CHARACTERISTICS OF CHANGES IN EARLY CHILDHOOD EDUCATOR AND PRIMARY TEACHER TRAINING IN ROMANIA

SZABÓ-THALMEINER Noémi

Abstract: In accordance with the provisions of Higher Education Law No. 199/2023 and Public Education Law No. 198/2023, the structure of tertiary education for early childhood educators, as well as primary school teachers, will undergo a fundamental transformation beginning with the 2026/2027 academic year. This study seeks to identify the key changes introduced by the aforementioned legislative acts, examine their implications for the organization of teacher education programs, and analyze the specific recommendations outlined in the methodology issued by the Ministry of Education for the implementation of these reforms.

The research employs document analysis to investigate the legal frameworks governing the organization of teacher training, the curricula regulating its content, the methodologies guiding its implementation, and the statutory requirements imposed on educators working in early childhood and primary education.

The findings of this study aim to provide a clearer understanding of the current state of tertiary-level training for early childhood educators and primary school teachers. This is of particular relevance to institutions involved in teacher education, as the present situation is characterized by considerable uncertainty. Professionals face numerous unresolved questions, which may significantly affect the quality and effectiveness of program delivery.

Keywords: higher education; primary teacher education; early childhood educator training

1. Bevezetés

1990 után Romániában az óvodapedagógusok és tanítók képzését folyamatos reformok alakították, melynek következtében a képzés számos formáját megismerhettük.

A romániai oktatási rendszerben az óvodapedagógusok és tanítók képzése 1990-ig középiskolai fokon, a pedagógiai líceumok keretén belül valósult meg. Az 1990-ben észlelt nagy pedagógushiány ellensúlyozása érdekében pár évig posztliceális formában¹ is képeznek tanítókat, majd a 84/1995-ös oktatási törvénynek köszönhetően felsőfokon, tanítóképző kollégiumokban/főiskolákon is megvalósulhat az óvodapedagógus- illetve tanítóképzés. A képzés egyetemi szintűvé válása Románia Európai Unióhoz való csatlakozását követően valósult meg, így a 2005/2006-os tanévtől kezdődően, a

---

¹ Érettségi oklevéllel rendelkezők óvodapedagógusi vagy tanítói képesítést szerezhetnek 3 éves képzés keretében.

bolognai rendszerhez igazodva, az óvodapedagógusok és tanítók képzése BA szinten történik. A pedagógiai líceumok azonban nem szűnnek meg, középiskolai szinten továbbra is képeznek óvodapedagógusokat és tanítókat, párhuzamosan a felsőfokú, egyetemi szintű képzéssel² (Szabó-Thalmeiner, 2009).

Jelen pillanatban középiskolai szinten továbbra is működnek pedagógiai profilú osztályok, melyek különböző szakképesítést biztosítanak a középiskolás diákoknak: bölcsődei nevelő, óvodapedagógus - tanító, szabadidő szervező, iskolai mediátor, pedagógia. Ezzel párhuzamosan egyetemi szinten az Óvodai és elemi oktatás pedagógiája szakon kettős képesítést, óvodapedagógusi és tanítói képesítést szerezhetnek az egyetemista hallgatók. A két képzési szint képesítése között azonban különbség észlelhető, hiszen az egyetemet végzett hallgatók tanári besorolást kapnak, tanárok az óvodai és elemi oktatásban.

A bölcsődei nevelők szakmai képzésére már 2011-ben felmerült az igény, mikor az *5347/7.09.2011-es Minisztériumi rendelet* értelmében a pedagógiai líceumokban beindítják a bölcsődei nevelői szakirányt, mely képesítés feljogosítja a végzett diákokat, hogy dajkaként helyezkedhessenek el bölcsődékben (Stan 2019, idézi Barabási & Stark 2024). Egyre nagyobb figyelmet fordítanak a kisgyermeknevelésre, *A koragyermekkori nevelés curriculumuma* (2019) már nemcsak az óvodáskorú gyermekek fejlesztésének tartalmi szabályozója, hanem külön keretet biztosít a 0-3 éves korosztály fejlődési területeinek és dimenzióinak meghatározására is. Következő lépés a *100/2021-es Sürgősségi kormányrendelet* megjelenése, melynek értelmében a bölcsődék a Nevelési Minisztérium hatáskörébe szerveződnek, így a 2021/2022-es tanévtől kezdődően egyre több bölcsőde nyitja meg kapuit, és egyre nagyobb szükség van bölcsődei nevelőkre (Barabási & Stark 2024). A bölcsődék oktatási rendszerbe való besorolásával egyre nagyobb igény lesz a képzett kisgyermeknevelőkre, a kisgyermeknevelői szakma professzionalizálódására is, s ez kihat a pedagógusképzésre is.

A 2023-ban megjelent *198-as Közoktatási törvény* és a *199-es Felsőoktatási törvény* figyelembe véve az európai szinten megfogalmazott elvárásokat, illetve az oktatási rendszerben végbement változtatásokat, módosította a pedagógusképzés megszervezésére vonatkozó előírásokat, mely kihat a korai nevelésben és az elemi tagozaton tanító pedagógusok képzésére is.

Tanulmányunkban ezeket a változtatásokat fogjuk részletesebben elemezni azzal a céllal, hogy átlássuk, hogyan módosul a közeljövőben az egyetemi szintű koragyermekkori nevelő- és tanítóképzés, milyen kérdések merülnek fel a megszervezését illetően, milyen feladatok várnak a pedagógusképző intézményekre az új szakok beindítása során.

2. Képesítési követelmények a törvényi keretek tükrében

A 198/2023-as Közoktatási törvény és a 199/2023-as Felsőoktatási törvény megjelenésével módosultak a bölcsődében, óvodában illetve az elemi oktatásban tanító pedagógusok képesítési követelményei.

Az első legszembetűnőbb változtatás, amit a fent említett két törvény életbe léptetett, hogy a 0-6 éves gyermekek nevelői számára meghatározza a *koragyermekkori nevelés* képzési szakirányt és ettől elválasztja az *elemi oktatás pedagógiája* szakot az EO-IV. osztály tanítói számára.

Az eddigi képzési gyakorlatban a pedagógiai líceumokban külön szakon képezték a bölcsődei nevelőket, és külön szakon az óvodapedagógus-tanítókat. Az új törvény szerint ez módosulni fog, a *koragyermekkori nevelés* szakon képezik a bölcsődében és óvodában elhelyezkedő nevelőket, az *elemi oktatás pedagógiája* szakon a tanítókat az elemi oktatás számára. A felsőfokú oktatás is hasonló képzési formákat fog beindítani, külön szakon tanulhatnak a koragyermekkori nevelésben elhelyezkedni kívánók (*koragyermekkori nevelés* szakirány), és külön szakon a tanítók (*elemi oktatás pedagógiája* szakirány).

Változnak az egyes állások betöltésének előfeltételei is. Bölcsődében és óvodában elhelyezkedhetnek a pedagógiai líceumban és a felsőfokú oktatásban *koragyermekkori nevelés* szakon végzett hallgatók, míg az elemi oktatásban kicsit szigorodnak a követelmények. Tanítóként csak akkor nyerhetnek végleges státuszt az oktatási rendszerben a pedagógiai líceum *elemi oktatás edagógiája* szakon végzett

² Andrei Marga tanügyminisztersége idején (1997–2000) kezdeményezte a középiskolai szintű óvodapedagógus- és tanítóképzés megszüntetését de ez az időszak csak pár évig tartott. Miután elhagyta a miniszteri széket az új miniszter, Ecaterina Andronescu újra beindította a líceumi szintű képzést (2000-2003).

diákjai, amennyiben oklevelet szereznek a felsőfokú *oktatás pedagógiája* szakon, illetve az egyetemen hasonló képesítést szerzett hallgatók oktatási rendszerben való véglegesítésének előfeltétele egy egy éves didaktikai mesteri elvégzése. A didaktikai mesteri szak 60 kredit, egyetemeken által felkínált képzés, melynek során 48 kreditet pedagógiai gyakorlatból, 12 kreditet pedig az egyetemeken megszervezett elméleti tantárgyakból lehet begyűjteni. A kreditszámok súlyozása is érzékelteti, hogy a didaktikai mesteri képzés megszervezése a felsőfokú oktatási intézmények szoros együttműködését feltételezi a pedagógiai gyakorlatot biztosító oktatási intézménnyel. A képesítési követelmények változásait az 1. sz. táblázat foglalja össze.

1. táblázat – Képesítési követelmények változásai a tanügyi törvények alapján

Végzettség – Tanügyi törvények által szabályozva			
	1/2011 (248 cikkely (1) a,c,d,e)		198/2023 (VI fejezet, 176 cikkely (1) a,b,c,d) 199/2023 (XII fejezet, 102 cikkely (3) b,c, (5) (6) (7))
Koragyermekkorai nevelés			
Kisgyermeknevelő ³	Pedagógiai líceum – bölcsődei nevelő szak	Óvodapedagógus (magába foglalja a kisgyermeknevelést is.)	Pedagógiai líceum – <i>Koragyermekkorai nevelés</i> ⁴
Óvodapedagógus ⁵	Pedagógiai líceum – óvodapedagógus / óvodapedagógus-tanító szak		
Főiskolai végzettségű tanár az óvodai nevelésben ⁶	Egyetemi pedagógiai főiskola ⁷ – óvodapedagógusi szak / óvodapedagógus-tanító Pedagógiai líceum + Egyetemi pedagógiai főiskola		-
Tanár az óvodai nevelésben ⁸	Egyetemi BA szintű képzés <i>Az óvodai és elemi oktatás pedagógiája</i> Pedagógiai líceum (óvodapedagógus, óvodapedagógus-tanító szak) + BA szintű egyetemi képzés. Egyetemi pedagógiai főiskola ⁹ (óvodapedagógus szakirány) + BA szintű egyetemi képzés.	Tanár a koragyermekkorai nevelésben	Egyetemi BA szintű képzés <i>Koragyermekkorai nevelés</i> szakirány
Elemi oktatás			
Tanító ¹⁰	Pedagógiai líceum – tanító szak / óvodapedagógus-tanító szak	Tanító – kezdő, helyettesítő	Pedagógiai líceum – <i>Elemi oktatás pedagógiája</i> ¹¹ szakirány

³ Román nyelven: educator puericultor

⁴ Román nyelven: Educație timpurie

⁵ Román nyelven: educator/educatoare

⁶ Román nyelven: institutor/institutoare

⁷ Román nyelven: colegiu universitar pedagogic

⁸ Román nyelven: profesor pentru învățământ preșcolar

⁹ Román nyelven: colegiu universitar pedagogic

¹⁰ Román nyelven: învățător/învățătoare

¹¹ Román nyelven: Pedagogia învățământului primar

Főiskolai végzettségű tanár az óvodai nevelésben vagy elemi oktatásban ¹²	Egyetemi pedagógiai főiskola ¹³ – óvodapedagógusi / óvodapedagógus-tanító szak Pedagógiai líceum + Egyetemi pedagógiai főiskola		
Tanár az elemi oktatásban ¹⁴	Egyetemi BA szintű képzés <i>Az óvodai és elemi oktatás pedagógiája</i> Pedagógiai líceum (tanító, óvodapedagógus-tanító szak) + BA szintű <i>Az óvodai és elemi oktatás pedagógiája</i> képzés. Egyetemi pedagógiai főiskola ¹⁵ (tanító szakirány) + BA szintű egyetemi képzés.	Tanár az elemi oktatásban	Pedagógiai líceum – <i>Elemi oktatás pedagógiája</i> szakirány + BA szintű egyetemi képzés <i>Elemi oktatás pedagógiája</i> szakon BA szintű egyetemi képzés <i>Elemi oktatás pedagógiája</i> szakon + 1 éves didaktikai mesteri ¹⁶

Az új törvény rendelkezéseinek életbe léptetéséig több átmeneti rendelkezést is megfogalmaz a 198/2023-as törvény 249. cikkelye és annak módosítása (95/2024), amely főleg a bölcsődei nevelői állások betöltésére irányul. Ennek értelmében bölcsődei nevelőként helyezkedhetnek el a pedagógiai líceum bölcsődei nevelői illetve óvodapedagógusi szakát végzett diákjai, a pedagógiai líceumban tanítói képesítést szerzett végzettek, amennyiben 2028. szeptember 1-jéig elvégzik a minisztérium által felkínált képzést a koragyermekkori nevelés témakörében. Ugyanígy betölthetnek kisgyermeknevelői állást azok a végzett egyetemi hallgatók, akik 2028 szeptemberéig befejezik tanulmányaikat az *óvodai és elemi oktatás pedagógiája* szakon és elvégzik a minisztérium által meghirdetett *koragyermekkori nevelés* képzést.

A képesítések változásainak elemzését követően, a továbbiakban tekintsük át a koragyermekkori nevelők és a tanítók képzésének szabályozó dokumentumait, vizsgáljuk meg a minisztérium által kidolgozott pedagógusi szakmai profilt, a felsőfokú képzés megszervezésének metodológiáját, illetve a minisztérium által meghatározott tartalmi kereteket, tanterveket.

3. A közoktatásban dolgozó pedagógusok szakmai profilja¹⁷

A 198/2023-as Közoktatási törvény 166. cikkelyének (1) bekezdése meghatározza, hogy a pedagógusok szakmai profilja azon kompetenciákat foglalja magába, melyekkel a pedagógusoknak rendelkezniük kell az oktató-nevelő folyamat sikeres megvalósításához. A szakmai profil tulajdonképpen a "jó tanár" képét rajzolja meg, mely támpontként szolgálhat a képzési és továbbképzési programok kidolgozásához, irányt mutathat minden pedagógusnak az önfejlesztés során. Kidolgozása a minisztérium feladatkörébe tartozik, és meghatározza azokat a standardokat, melyeket a pedagógusok alapképzése, majd továbbképzése során figyelembe kell vennünk. A 2024 novemberében megjelent dokumentum azért is jelentős, mivel a kompetencia területeket általános kompetenciákra bontja, majd sajátos kompetenciákat irányoz elő a korai nevelésben, elemi oktatásban, gimnáziumban és líceumban tanító pedagógusok számára. Ugyanakkor az alapképzés kompetenciáira

¹² Román nyelven: institutor/institutoare

¹³ Román nyelven: colegiu universitar pedagogic

¹⁴ Román nyelven: profesor pentru învățământ primar

¹⁵ Román nyelven: colegiu universitar pedagogic

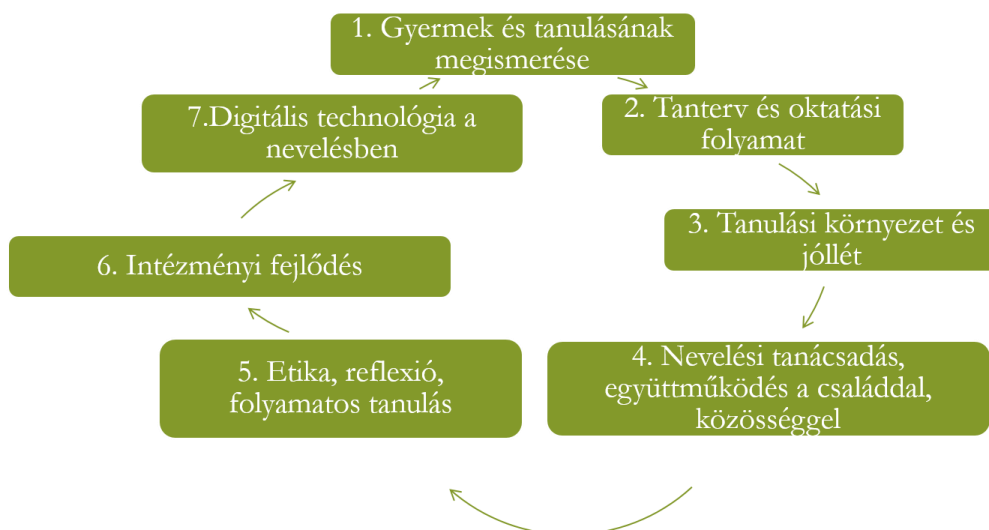
¹⁶ Román nyelven: masterat didactic

¹⁷ Profilul și standardele profesionale ale cadrului didactic din învățământul preuniversitar pe etape de carieră și pe niveluri de învățământ

építve meghatározza azokat a szinteket is, melyeket a továbbképzési fokozatok során kell teljesíteniük a pedagógusoknak (OM 7386/11.11.2024.)

A szakmai profil hét kompetenciaterületet határoz meg. Ahhoz, hogy egy pedagógus sikeresen végezhesse munkáját,

1. ismernie kell a gyermekek/tanulók személyiségbeli és fejlődési sajátosságait, illetve a tanulási folyamat jellegzetességeit;
2. szakértője kell legyen a tantervnek, ismernie kell az oktatási folyamat jellegzetességeit, a megfelelő stratégiákat, módszereket és erőforrásokat adaptálja a gyermekek/tanulók fejlettségi szintjéhez;
3. biztonságos, pozitív tanulási légkört kell kialakítania az osztályteremben és az osztályterem kívül, mely a kölcsönös megbecsülésen, tiszteleten alapul, és elősegíti a hatékony, sikeres tanulást;
4. tanácsadó és támogató szerepet kell vállaljon, együtt kell működjön a gyermekek/tanulók családjával, a közösséggel, ezáltal a gyermek holisztikus fejlesztését szolgálja;
5. példakép kell legyen, etikusán kell viselkednie, önreflexió kell jellemezze és folyamatosan fejleszteni kell önmagát;
6. hozzá kell járulnia az oktatási intézménye fejlesztéséhez, részt kell vennie az intézményi döntések meghozatalában, javaslatokat kell megfogalmaznia az oktató-nevelő folyamat hatékonyabbá tétele érdekében;
7. hatékonyan kell tudja alkalmazni az oktató-nevelő folyamat során a meglévő digitális eszközöket. (l. 1. sz. kép)

1. ábra: A közoktatásban dolgozó pedagógusok szakmai profilja – Kompetenciaterületek

A pedagógusok szakmai profilja meghatározó tényezője a felsőfokú *koragyermekkorai nevelés és elemi oktatás pedagógiája* szak megszervezésének, hiszen a képzések kimenetelének összhangban kell lenniük a dokumentumban meghatározott sajátos kompetenciákkal. A korai nevelés és elemi oktatás pedagógusai számára megfogalmazott kompetenciák kialakítása, fejlesztése a tantárgyak keretén belül valósulhat meg, ezért a szakmai profil ismerete elengedhetetlen tényezője a pedagógusképző oktató munkájának, iránymutató, betájéoló szerepet tölt be. A tantárgyak tartalmának megtervezésekor, a módszerek, stratégiák kiválasztásakor, a diákok számára kijelölt önálló munkák megtervezésekor az oktató folyamatosan szem előtt tartja a kialakítandó kompetenciákat. Ugyanakkor a kimeneti kompetenciák ismerete segíthet a hallgató képzési, értékelési portfóliójának az összeállításában is, hiszen a portfólióba olyan egyéni munkák kerülhetnek, melyek bizonyítják, hogy a végzős hallgató rendelkezik az elvárt szakmai kompetenciákkal.

4. A Koragyermekkori nevelés¹⁸ és Elemi oktatás pedagógiája¹⁹ szakok megszervezésének módszertana

Az 1/2011-es Oktatási Törvény 238. cikkelyének (7) bekezdése az egyetemi szintű óvodapedagógus- és tanítóképző programok kidolgozásának kiindulópontjaként a Nevelési Minisztérium által kidolgozott szakmai standardokat nevezi meg. Ennek alapján a két szak tantervének kidolgozása az egyetemek hatáskörébe tartozott. Az óvodapedagógus- és tanítóképző szakokat működtető egyetemi intézetek a tantervek kidolgozásakor a minisztérium által előírt szakmai standardok mellett figyelembe vették az ARACIS²⁰ elvárásait is.

Az eddigi gyakorlattal ellentétben az új törvényi szabályozás egy központosítottabb egyetemi szintű pedagógusképzést irányoz elő, hiszen a 199/2023-as Felsőoktatási törvény 102. cikkelyének (1) bekezdése alapján a Nevelési Minisztérium dolgozza ki a pedagógusképzés képesítési standardjait, illetve megállapítja a pedagógusképzés tantervének alapköveit is. Ez a rendelkezés a tanterv kidolgozásának feladatkörét gyakorlatilag a Nevelési Minisztérium hatáskörébe helyezte, minimális autonómiát biztosítva a képző felsőfokú intézményeknek.

Ennek eredményeképp miniszteri rendelet határozza meg a bevezetésre kerülő *koragyermekkori nevelés* (OM 7841/2024) és az *elemi oktatás pedagógiája* (OM 7872/2024) szakok tantervi hálóját, illetve javaslatokat tesz a tantervbe foglalt tantárgyak tartalmára vonatkozóan. Az egyetemeknek lehetőségük van a megadott opcionális tantárgyakon kívül újabb opcionális tantárgyak bevezetésére, melyek kiterjeszthetők a kisebbségi oktatás sajátos tantárgyaira is.

A továbbiakban tekintsük át a miniszteri rendelettel jóváhagyott két szak megszervezésére vonatkozó módszertani sajátosságokat.

4.1. Képesítési sajátosságok, képzési keretek

A *koragyermekkori nevelés* és az *elemi oktatás pedagógiája* egyetemi szintű képzések 180 kreditet érő, 3 éves időtartamú képzések, melyek a Nemzeti Képesítési Keret (Cadrul Național al Calificărilor) 6. képzési szintjének megfelelő képesítést nyújtanak. A *koragyermekkori nevelés* szak végzősei egyetemi tanulmányaik befejezésekor a korai nevelés tanára képesítéssel fognak rendelkezni, mely feljogosítja őket arra, hogy a közoktatási rendszerben bölcsődében, illetve óvodában helyezkedjenek el, így a 3 hónapostól a 6 éves gyermekek gondozásáért, neveléséért, fejlesztéséért felelnek. Az *elemi oktatás pedagógiája* szakon oklevelet szerző hallgatók az elemi oktatás tanárai lesznek, előkészítő osztálytól, negyedik osztályig felelnek a tanulók oktatásáért, neveléséért. Mindkét szak tantervének kidolgozásakor figyelembe vették a pedagógusok szakmai profiljának standardjait a tanítandó korosztály oktatási szintjének megfelelően. A metodológiák kitérnek a képzésbe való bekerülés feltételeire is, minimum egy kizáró jellegű felvételi vizsgát irányoznak elő, mely a felvételizők kommunikációs készségeit, képességeit méri. A záróvizsga szerkezete megőrzi az eddigi gyakorlatot, a végzős hallgatók egy elméleti vizsgán vesznek részt, majd megvédik államvizsga dolgozatukat, mely egy korai nevelést/elemi oktatást érintő pedagógiai kutatáson alapul. A végzős hallgatók BA szintű egyetemi oklevelet kapnak. (1. 2. táblázat).

¹⁸ Metodologia privind înființarea și organizarea programelor de studii universitare de licență „Educație timpurie” OM 7841/2024

¹⁹ Metodologia privind înființarea și organizarea programelor de studii universitare de licență – Pedagogia învățământului primar. OM 7872/2024

²⁰ Agenția Română de Asigurare a Calității în Învățământul Superior – az ENQA (The European Association for Quality Assurance in Higher Education) teljesjogú tagja, bejegyezve az EQAR-ba (The European Quality Assurance Register for Higher Education)

2. táblázat – Képzési keretek, képzési sajátosságok a minisztériumi módszertanok alapján

	Koragyermekkorai nevelés	Elemi oktatás pedagógiája
Képesítés	Korai nevelés tanára Bölcsőde (3 hónapos–3 éves) Óvoda (3–6 éves gyermekek)	Tanár az elemi oktatásban Elemi oktatás: EO–IV. osztály
Tantervi követelmények	3 éves képzés – 180 kredit	
Képzési szint (CNC²¹)	6. szint	
Képzési eredmények – kimenet	Összhangban a pedagógusok szakmai profiljával	
Felvételi	Minimum egy kizáró jellegű vizsga Kommunikációs készségek és képességek	
Záróvizsga	Írásbeli/szóbeli vizsga Államvizsga dolgozat megvédése	
Oklevél	BA szintű egyetemi oklevél	

4.2. Tantervi sajátosságok, a pedagógiai gyakorlat megszervezése

A tanterv felépítése során háromféle tantárgyi területtel találkozunk:

- Alapozó tantárgyak a korai nevelés/elemi oktatás területén
- Elmélyítő tantárgyak, mely a tantárgydidaktikákra és pedagógiai gyakorlatra vonatkoznak
- Pedagógiai kutatás és tanulásszervezés.

A metodológiák 1. számú melléklete tartalmazza a megfelelő szak kidolgozott tantervét, melyben féléves lebontásban határozzák meg a tanítandó tantárgyakat, a tantárgyankénti heti óraszámot, a tantárgyak kreditpontjait, illetve a vizsgáztatás formáját, mely lehet vizsga, kollokvium illetve folyamatos ellenőrzés. A heti összóraszám minden félévben egységesen 26 óra, mely belefér az ARACIS által előírt 24-28 minimális és maximális órakeretbe (ARACIS 2025). A tanterv minden félévben lehetőséget ad egy opcionális tantárgy bevezetésére heti 1 óra előadás és 1 óra szeminárium formájában. A tanterv merevségét sugallja az opcionális tantárgyak számára biztosított szűk, heti 2 óra keret, mely félévenként egy opcionális tantárgy felvételére jogosítja fel a hallgatót. Bár a metodológia 2. számú melléklete bőséges kínálatát nyújtja az opcionális tantárgyaknak, és a képző intézmények lehetőséget kapnak a listában nem szereplő, általuk kidolgozott opcionális tantárgyak bevezetésére, az előző tantervekhez képest csökken az opcionális tantárgyak száma és óraszama. A metodológia 3. számú melléklete a tantervbe foglalt tantárgyak tartalmára vonatkozóan fogalmaz meg javaslatokat.

A kidolgozott tanterv nem tartalmaz külön óraszámot a kisebbségek nyelvén szervezett képzések speciális tantárgyai számára, csak lehetőséget ad arra, hogy a nevelésszociológia tantárgy és a román nyelv tanítására felkészítő tantárgyak óraszámait és kreditpontjait meg lehessen osztani, és ezáltal beiktatni a képzésbe az adott tantárgyakat, illetve opcionális tantárgyak szintjén bevezetni a kisebbségi nyelv tanításához szükséges speciális tantárgyakat. Ha a metodológia által kínált lehetőséggel élünk, a magyar nyelvű képzések során megfelelő lenne a román nyelv illetve a magyar nyelv tanításához szükséges tantárgyak óraszama, mely elgondolkodtató, hiszen a korai nevelés során a kommunikációs képességek fejlesztése kap központi szerepet, míg az elemi oktatás során az anyanyelvi illetve román nyelvi kompetenciák alakítása meghatározó szerepet tölt be a későbbi tanulási folyamat megalapozásában is. Ha opcionális tantárgyakként vezetnénk be a magyar nyelv tanításához szükséges tantárgyakat, az amúgy is szűkreszabott opcionális tárgyakkal biztosított órakeret tovább szűkül, más, pedagógusi kompetenciákat fejlesztő tantárgyak rovására. Ez a tantervi megoldás a magyar nyelvű képzés szakembereinek körében elégedetlenséget váltott ki, javasolták a tanterv kidolgozását a kisebbségi oktatás számára is a képzésben érintett szakemberek bevonásával, javaslataik figyelembevételével.

Az előző tantervekkel szemben változás figyelhető meg a pedagógiai gyakorlat megszervezésében is. A metodológia alapján a pedagógiai gyakorlat kötelező tantárgy a *koragyermekkorai nevelés* és az *elemi oktatás pedagógiája* szakon, a képzés összóraszámának 15%-át fedi le és az ARACIS (2025)

²¹ CNC – Cadrul Național al Calificărilor

előírásaival összhangban a tanév során valósul meg. A pedagógiai gyakorlat a felsőfokú oktatási intézmény és a gyakorló bölcsődék/óvodák/iskolák együttműködése révén valósul meg, a gyakorlatot irányító egyetemi oktató és a korai nevelésben/elemi oktatásban jártas mentor részvételével. A gyakorlati képzés megvalósítása érdekében a képzést szervező felsőfokú oktatási intézmény egyezményt köt a korai neveléssel/elemi oktatással foglalkozó intézményekkel. Amennyiben az illető intézmény nem szerepel a Minisztérium által jóváhagyott gyakorló intézmények listáján, szükséges a Tanfelügyelőség jóváhagyása is. Az egyezmény alapján a felsőfokú oktatási intézmény 1–4 éves periódusra szerződést köt a közoktatási intézménnyel, melyben megállapodnak a pedagógiai gyakorlat megszervezésének feltételeiről. A pedagógiai gyakorlatot biztosító intézmények mellett a képző intézmény partnerkapcsolatokat alakíthat ki más egyesületekkel, intézményekkel is, melyek színesíthetik a hallgatók felkészítését: pl. logopédiai kabinetek, alternatív oktatási intézmények, szabadidős tevékenységet szervező alapítványok, stb.

A metodológia külön megemlíti, hogy a pedagógiai gyakorlatot változatos helyszíneken kell megszervezni, lehetőséget adva a hallgatóknak, hogy megismerkedhessenek különböző szociális háttérrel rendelkező gyermekeket foglalkoztató intézményekkel is. A gyakorlat minőségi megszervezése érdekében a felsőoktatási intézmény együttműködik a Mentorok Testületével²².

Újdonságnak számít a gyakorlat moduláris megszervezése is, hiszen a metodológia előírja, hogy a pedagógiai gyakorlat első éven félévente 1 hetes, másodéven félévente 2 hetes, illetve harmadéven félévente legalább 3 hetes összefüggő gyakorlatot foglal magába. Ezzel összhangban a tanterv első éven heti 4, másodéven heti 6, harmadéven heti 10 órát irányoz elő a pedagógiai gyakorlat tantárgy számára. A gyakorlati kivitelezésre vonatkozóan azonban több támpontot nem nyújt a metodológia, így felmerül a kérdés, hogyan valósítható meg mindez? A gyakorlat moduláris megszervezésével, ugyanis a többi tantárgy óraszámja csökkenhet, amennyiben a heti órarendben nem ellensúlyozzuk ezt a más tantárgyak heti óraszámának növelésével. További kérdések is felmerülnek, például, hogy a tantervben megjelölt heti óraszámok mellett, vagy azokat az óraszámokat felhasználva szervezi meg a képző intézmény az összevont pedagógiai gyakorlatot? Az összevont gyakorlat során csoportos vagy egyéni pedagógiai gyakorlatot szervezünk? Lesz-e megfelelő számú gyakorló intézmény és megfelelő felkészültségű és vállalkozó szellemű mentor, aki a pedagógiai gyakorlat irányításában részt vegyen? Külön kellene foglalkozni a mentorok megbecsülésével, elismerésével is, hiszen a pedagógiai gyakorlat irányítása külön feladatokat ró a pedagógusra a közoktatásban meghatározott feladatain túl.

4.3. Végzettséggel kapcsolatos rendelkezések

A 198/2023-as és a 199/2023-as törvényekkel összhangban a metodológia hangsúlyozza, hogy a felsőfokú *elemi oktatás pedagógiája* szak végzősei csak abban az esetben nyerhetik el a végleges tanítói státuszt a közoktatásban, ha az azonos megnevezésű szakot középiskolai szinten is elvégezték. Ellenkező esetben egy egyéves didaktikai mesteri szakot is el kell végezniük, hogy jelentkezhetnek a véglegesítő vizsgát felváltó licenszvizsgára. A *koragyermekkorai nevelés* szakon végzett pedagógusok a záróvizsgát követően jelentkezhetnek a licenszvizsgára. Első olvasásra kissé megtévesztő a licenszvizsga megnevezés, hiszen a BA szintű egyetemi képzést lezáró vizsga megnevezésére szolgál, viszont az új metodológiában az eddigi véglegesítő vizsga megnevezést felváltotta a licenszvizsga, mely feljogosítja a pedagógust, hogy kinevezett pedagógus legyen a közoktatásban és végleges állást foglaljon el az oktatási rendszerben. A közoktatásbeli licenszvizsga részét képezi egy szakmai portfólió bemutatása, melybe a frissen végzett pedagógusok az egyetemi képzésük során elkészített gyakorlati munkáikat gyűjthetik egybe. E rendelkezés alól mentesülnek azok a hallgatók, akik 2027-ig államvizsgáznak az *óvodai és elemi oktatás pedagógiája* szakon.

Bár a *koragyermekkorai nevelés és elemi oktatás pedagógiája* szakok különválásával megszűnik a kettős képesítés egyidejű megszerzésének lehetősége, az új szakok végzőseinek lehetőségük lesz másfél éves átképzés keretében megszerezniük az eredeti szakjuktól eltérő képesítést is. Az átképzés tantervét a felsőoktatási intézmények fogják összeállítani.

²² Corpul de mentorat și licențiere. –ez a testület a mentori státust betöltő pedagógusokra vonatkozik.

5. Összegzés, következtetés

A koragyermekkori nevelés és az elemi oktatás pedagógiája képzési szakirányok különválasztása újabb feladatokat ró a képző intézményekre. A kidolgozott, bevált tantervek, képzési programok helyett egy központosítottabb, merevebb keretek közé szorított képzés megszervezésére kell felkészülniük a felsőoktatási intézményeknek, mely egyfelől egységesebb pedagógusképzést biztosít az országon belül, másfelől megvonja az egyetemek autonómiáját a pedagógusképzés tartalmának kidolgozása terén. A továbbiakban a felsőoktatási intézmények feladata eldönteni, mely szakirányokat szeretnék bevezetni, a szakirányok beindításához szükséges dokumentációt összeállítani, az új szakok akkreditációját kezdeményezni, biztosítani az oktatói lefedettséget, a pedagógiai gyakorlatot befogadó oktatási intézményeket megtalálni stb. A két szak különválasztása csökkenti a végzett hallgatók elhelyezkedési esélyeit, hiszen az eddigi kettős képesítés helyett ezután csak egy képesítéssel fognak rendelkezni. Ezt a tényt ellensúlyozhatja az átképzésre való jelentkezés, mely lehetővé teszi a második szak felvételét és elvégzését 3 félév során.

Mindenképpen pozitív előrelépésnek tekinthető a pedagógusképzés és –továbbképzés területén a pedagógusok szakmai profiljának kidolgozása és elfogadása, mely egységes rálátást nyújt az alapképzés során kialakítandó kompetenciákra, ugyanakkor láttatja a fejlődés lehetőségét is, megfogalmazva az egyes továbbképzési szintekre vonatkozó standardokat.

A képzés gyakorlati kivitelezésével kapcsolatosan azonban számos megválaszolendő kérdés merül fel, hiszen még nem tisztázott teljesen, hogyan fog megvalósulni a pedagógiai gyakorlat, a moduláris megszervezés pontosan hogyan kivitelezhető, a bölcsődei pedagógiai gyakorlat megvalósításához lesznek-e megfelelő felkészültségű mentorok, lesz-e lehetőség arra, hogy a kisebbségi oktatás számára képzett pedagógusok külön tanterv szerint tanuljanak.

A felsőfokú óvodapedagógus- és tanítóképzés bejáratott gyakorlatokkal, képzési struktúrával rendelkezik, azonban a kisgyermeknevelők képzése még új terület számára. A továbbiakban javasolt lenne a bölcsődei neveléssel kapcsolatos kutatások megvalósítása, jó gyakorlatok feltárása annak érdekében, hogy a bölcsődei nevelés megfelelő szemléletmódot képviseljen, a kisgyermekek sajátosságaihoz igazodó intézmény legyen.

Irodalomjegyzék

*** (2019). *A koragyermekkori nevelés curriculumuma*. Ministerul Educației și Cercetării.
<https://www.edums.ro/2019-2020/Koragyermekkori%20neveles%20curriculumuma%202019.pdf> letöltés dátuma: 2025.09.14.

*** 1/2011-es *Oktatási törvény* (Legea Educației Naționale nr. 1/2011)
https://www.edu.ro/sites/default/files/legea-educatiei_actualizata%20august%202018.pdf letöltés dátuma: 2025.09.14.

*** 100/2021-es *Sürgősségi kormányrendelet* (Ordonanța de urgență nr. 100 din 10 septembrie 2021 pentru modificarea și completarea Legii educației naționale nr. 1/2011 și abrogarea unor acte normative din domeniul protecției sociale.) in Monitorul oficial al României, nr. 884 din 15 septembrie 2021 <https://legislatie.just.ro/public/DetaliiDocument/246364> letöltés dátuma: 2025.09.14.

*** 198/2023-as *Közoktatási törvény*. (Legea Învățământului Preuniversitar nr. 198/2023) in. Monitorul oficial al României, Partea I., Nr. 613/05.07.2023. https://isjph.ro/wp-content/uploads/2023/09/Legea-invatamantului-preuniversitar_198_2023.pdf letöltés dátuma: 2025.09.14.

*** 199/2023-as *Felsőoktatási törvény* (Legea Învățământului Superior nr. 198/2023) in. Monitorul oficial al României, Partea I., Nr. 614/05.07.2023. <https://www.aracis.ro/wp-content/uploads/2024/10/legea-invatamantului-superior-nr-199-2023.pdf> letöltés dátuma: 2025.09.14.

*** 5347/07.09.2011-es *Miniszteri rendelet* (Ordin privind aprobarea planurilor-cadru de învățământ pentru clasele a IX-a – a XII-a, filiera vocațională, profilul pedagogic.

https://rocnee.eu/images/rocnee/fisiere/planuri-cadru/liceal/OMECTS%20nr.%205347_2011%20privind%20aprobarea%20planurilor-cadru%20de%20inv.%20pentru%20cls.%20a-IX-a%20-%20a%20XII-a_%20filiera%20vocala_profil%20pedagogic.pdf letöltés dátuma: 2025.09.14.

*** 7386/11.11.2024 *Miniszteri rendelet* (Profilul și standardele profesionale ale cadrului didactic din învățământul preuniversitar pe etape de carieră și pe niveluri de învățământ.)

https://www.edu.ro/sites/default/files/Profilul_cadrului_didactic_brosura.pdf letöltés dátuma: 2025.09.14

*** 7841/20.12.2024 *Miniszteri rendelet* (Ordin pentru aprobarea Metodologiei privind înființarea și organizarea programelor de studii universitare de licență „Educație timpurie”) in. Monitorul oficial al României, partea I, nr 20/13.1.2025

https://www.edu.ro/sites/default/files/fisiere%20articole/OM_7841-2024.pdf letöltés dátuma: 2025.09.14.

*** 7872/20.12.2024. *Miniszteri rendelet* (Ordin pentru aprobarea Metodologiei privind înființarea și organizarea programelor de studii universitare de licență – Pedagogia învățământului primar.) in. Monitorul oficial al României, partea I, nr 18/13.1.2025

https://www.edu.ro/sites/default/files/fisiere%20articole/OM_7872-2024.pdf

https://www.edu.ro/sites/default/files/fisiere%20articole/OM_7872-2024.pdf letöltés dátuma: 2025.09.14.

*** 84/1995 *Oktatási törvény*. (Legea Învățământului nr. 84/1995)

<https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/20215> letöltés dátuma: 2025.09.14.

*** 95/2024-es *Sürgősségi kormányrendelet*. (Ordonanță de Urgență pentru modificarea și completarea Legii învățământului preuniversitar nr. 198/2023 și a Legii învățământului superior nr. 199/2023) in. Monitorul oficial al României, Partea I., Nr. 614/29.06.2024. <https://cdn.edupedu.ro/wp-content/uploads/2024/07/OUG-95-MODIFICARE-LEGEA-198-SI-LEGEA-199.pdf> letöltés dátuma: 2025.09.14.

ARACIS. (2025). *Standarde de calitate specifice privind modul de desfășurare a activităților aferente programelor de studii universitare la forma de organizare cu frecvență, din ciclul I de studii, diferențiate în raport cu domeniile de studii universitare*. București. https://www.aracis.ro/wp-content/uploads/2025/04/Standarde-specifice-programe-de-studii-universitare-de-licenta_aprilie-2025.pdf letöltés dátuma: 2025.09.14.

Barabási, T., & Stark, G. (2024). *Bölcsődések nevelése az oktatási rendszerben: fogadtatás, helyzetkép, szemlélet, megvalósítás*. Kolozsvár: Kolozsvári Egyetemi Kiadó.

Szabó-Thalmeiner, N. (2009). *Metszet. Az erdélyi Magyar állami óvó- tanítóképzés húsz éve egy vizsgálat tükrében*. Csíkszereda: Státus Kiadó.

Szerző

Szabó-Thalmeiner Noémi, Babes-Bolyai Tudományegyetem, Szatmárnémeti Kihelyezett Tagozat.

e-mail: noemi.szabo@ubbcluj.ro